

Recensie: Nachtsiel****

CC Berchem
dinsdag 17 oktober 2017

foto © Kurt Van der Elst

Recensie:

Met Nachtsiel toont Theater Antigone dat de thematiek van het toneelstuk 'Na Dje' (Op de bodem) van Maxim Gorki uit 1902 meer dan honderd jaar later nog steeds erg actueel is. Regisseur Raven Ruëll zet ervaren acteurs naast studenten op de bühne, combineert live video met spel. Wat getoond wordt is de ruwste, rauwste kant van onze samenleving. Die van de illegalen, de daklozen, diegenen die onze maatschappij geen kansen biedt. De zeer beklemmende voorstelling die ongeveer twee uur duurt, leest als een grote aanklacht tegen het neoliberalisme: "Je zult productief zijn. Of je zult niet zijn."

"Als mollen worden we geboren. Als mollen leven we. En als mollen sterven we." Het is een van de vele quotes uit Nachtsiel die ongemakkelijk aanvoelt. Aan een rotvaart beschrijft een acteur het leven tussen de verstotenen, waar gepist, gekakt, geneukt, gekotst, wordt waar het kan. Waar het ieder voor zich is ook vooral en er niet gekeken wordt naar iemand die een epilepsieaanval heeft. Waar het als vrouw moeilijk is om te leven. "In een vagina kan je alles steken, een penis, een flesje, ..." stelt een actrice waarna die aanklaagt dat je overal wel gratis condooms kan vinden maar dat niet het geval is voor tampons. Creativiteit komt dan van pas als je niks hebt. Zo laat ze weten dat het lukt met een sok waar je een balletje in steekt. Om de zo veel uur moet je de sok dan wel wassen als er bloed op zit, maar je kan ermee verder. "C'est ma réalité"

"Gezegend is hij die rekening houdt met de armen en de behoeftigen." horen we Nachtsiel a capella openen. Meteen wordt de wrange ondertoon duidelijk, zeker wanneer ook humor in de voorstelling sluipt zoals die mop: 'Vraagt een dakloze aan een andere dakloze: "Wat eten we vandaag?'. Krijgt die als antwoord "stront met bonen" waarop de ene antwoordt: "Ei, alweer bonen?" of wanneer gesteld wordt dat clochards seizoensgebonden opduiken in het straatbeeld, zoals mosselen in restaurants. Verder klaagt ze aan dat de uitgestotenen van de maatschappij zelden het nieuws halen. Nochtans sterven er vaak daklozen door onderkoeling, door gevechten met anderen, of omwille van geweld door de partner. Hier zien we dat in een schrijnend verhaal rond Anna die door drie jongens seksueel misbruikt werd op zeer jonge leeftijd terwijl haar moeder er bij stond: "Als ik zou kunnen, groef ik haar op en piste ik op haar." Niet veel later werd Anna verkracht door haar twee broers en belandde ze in de prostitutie. De manier waarop Fiona Willemaers deze rol twee uur lang consequent neerzet, als een vrouw die compleet weg is van deze wereld, die kruipt, schuifelt, of voor dood ligt, is bijzonder straf.

Verder klaagt Nachtsiel onder andere de bureaucratie aan, dat je via het OCMW van het kastje naar de muur gestuurd wordt, dat iemand die 64 euro budget heeft, geen recht heeft op een gratis voedselpakket als ie een auto bezit, wat als een luxeproduct beschouwd wordt. "Ge hebt iets. Of ge hebt iets niet. Er is geen middenklasse meer." stelt de voorstelling terwijl die verwijst naar 'Wachten op Godot'. Dat velen in die uitzichtloze situatie zich bevinden, hopen dat ze er ooit uitgeraken, maar dat niet lukt. Op vlak van asiel en migratie klinkt het onomwonden: "Bij ons heb je geen papieren nodig om te mogen bestaan." terwijl niet veel later een vurig pleidooi gehouden wordt voor het basisloon voor iedereen. Iedereen draagt bij tot de samenleving, ook zij die onbezoldigd arbeid verrichten, klinkt het en dus mogen zij daarvoor vergoed worden,

is de redenering.

Jos Verbist toont dan weer aan hoe moeilijk het is om te slapen op karton op een koude tegelvloer. Hij nodigt iedereen uit om thuis eens zelf de test te doen in de badkamer. Haarfijn toont ie aan dat sommige lichaamsdelen beginnen te slapen, maar je zelf de slaap niet meteen vatten kan omdat ergens wel de zwaartekracht effect heeft op je lijf en spieren. Dat doet ie terwijl we een visual zien: 'Geniet van je leven. Les 1.' Het lettertype doet denken aan dat van Coca Cola. Daarnaast wordt ook openlijk de vraag gesteld of verplicht budgetbeheer voor mensen met opgelopen schulden wel de oplossing is. Het geeft hen immers zelden voldoende ademruimte.

Hoewel Nachtasieel een rechttoe-rechtaanvoorstelling is die straight in your face theater aflevert en meer dan voldoende argumenten op tafel gooit waarom steuntrekkers " waarvan sommigen echt wel over talent kunnen beschikken dat niet of onvoldoende aangewend wordt " geen profiteurs zijn, voelt ze soms te drammerig aan en is ze ook wat aan de lange kant. Daardoor gaat de boodschap, die al na een kwartier overduidelijk is, deels verloren. Wat jammer is. Men dreigt ook soms wat gemakkelijk de bal in het andere kamp te leggen door bijvoorbeeld te stellen dat diegenen die in het geld zitten, de profiteurs zijn. De acteeprestaties daarentegen zijn ijzingwekkend realistisch.

< Bert Hertogs >